

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 49/2021-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou Líška & Partners s. r. o., Brezová 10, Košice, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní sp. zn. 16C/7/2005 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 544/2014 z 9. decembra 2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Nitra v konaní sp. zn. 16C/7/2005 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 544/2014 z 9. decembra 2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Nitra **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Nitra **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **781,57 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. februára 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra v civilnom spore. Okrem toho sťažovateľ žiada finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľ sa ako žalobca v civilnom spore domáha náhrady škody. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 544/2014 z 9. decembra 2014 vo vzťahu k tomuto civilnému sporu vyslovil, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené bolo a priznal mu finančné zadostučinenie 1 000 eur. Po právoplatnosti tohto nálezu okresný súd vykonal viaceré procesných úkonov. Pojednávanie nariadené na 4. august 2015 bolo odročené na žiadosť advokáta sťažovateľa na 4. september 2015, ktoré bolo pre účely vykonania procesných úkonov odročené na 25. september 2015. Aj toto pojednávanie bolo zrušené na žiadosť sťažovateľa z dôvodu práceneschopnosti a termín pojednávania bol nariadený na 23. november 2015. Toto pojednávanie bolo na žiadosť advokáta sťažovateľa zrušené. Po ďalších procesných úkonoch a odvolacom konaní sa spis vrátil na okresný súd 27. júna 2016. Dňa 16. novembra 2016 bolo nariadené pojednávanie na 27. január 2017. Na tomto pojednávaní sťažovateľ fyzicky napadol príslušníka justičnej stráže, na základe čoho advokát sťažovateľa požiadal o zbavenie zastupovania sťažovateľa. Dňa 27. februára 2017 okresný súd rozhodol rozsudkom, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd tento rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu 19. septembra 2017 na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia napadnutého rozhodnutia okresného súdu bolo to, že rozsudok bol nepreskúmateľný.

3. Po ďalších procesných úkonoch bolo nariadené pojednávanie na 25. január 2019, ktoré bolo zrušené na žiadosť sťažovateľa. Okrem toho podal sťažovateľ námietku zaujatosti, požiadal o prikázanie veci na iný súd a doručil súdu nezrozumiteľné a nečitateľné podanie. Po procesných úkonoch súvisiacich so sťažovateľovými podaniami sa spis z najvyššieho súdu, ktorý rozhodoval o návrhu sťažovateľa, vrátil 21. mája 2020. Okresný súd nariadil termín pojednávania na 5. február 2021. Sťažovateľ opätovne požiadal o jeho odročenie pre správne žaloby, ktorými napáda rozhodnutia Centra právnej pomoci o neposkytnutí právnej pomoci.

III.

4. Okresný súd sa vyjadril tak, že sťažovateľove podania vedú k neprehľadnosti právnej stránky veci a k obštrukciám. Podľa okresného súdu sa vo veci koná pravidelne a v primeraných lehotách, avšak sťažovateľ podával procesné návrhy, o ktorých bolo potrebné rozhodnúť a v dôsledku toho dochádzalo k odročovaniu pojednávania. Zdôraznil, že pojednávania boli viackrát odročené na žiadosť sťažovateľa. Vzhľadom na podania sťažovateľa je preto nutné vec považovať za zložitú, pričom za jeho dĺžku je zodpovedný sťažovateľ.

5. Sťažovateľ namieta, že okresný súd je aj napriek vydanému nálezu naďalej nečinný, o vec sa nestará, nekoná plynulo a naďalej postupuje neefektívne. Uvádza, že súdne konanie, ktoré nepovažuje za skutkovo ani právne zložité, trvá 17 rokov, a to mu spôsobuje právnu neistotu a má naňho negatívne následky. Dodáva, že svojím správaním neprispel k predĺženiu celkovej doby konania, pretože všetky jeho úkony v konaní boli legitímne a nevyhnutné.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitost' veci, spory o náhradu škody tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania nemožno pripísať na vrub prípadnej faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

8. Vec sa však stala zložitejšou z dôvodu množstva nejasných procesných návrhov zo strany sťažovateľa, ktorými zaťažil napadnuté konanie a súd sa s nimi musel vysporiadať. K dĺžke konania podstatne prispeli úkony sťažovateľa, a to jeho návrhy na odročenie termínov pojednávania, incident zo strany sťažovateľa, keď na pojednávaní fyzicky napadol príslušníka justičnej stráže, podané odvolania, podanie námietky zaujatosti, nejasné a nečitateľné písomné podania, žiadosť o predĺženie lehoty k výzve, ktorou bol vyzvaný na špecifikáciu svojho písomného prejavu, a žiadosť o postúpenie veci na iný súd. Ústavný súd pri hodnotení postupu sťažovateľa bral do úvahy to, že ako účastník konania nesporne má právo na procesné úkony, ktoré urobil. Sťažovateľ však nimi negatívne ovplyvnil priebeh konania a tieto okolnosti musia byť jednoznačne pripísané na jeho ťarchu. Za prietahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03).

9. Na strane druhej k dĺžke konania podstatne prispel aj nesústredený postup súdu, keďže jeho rozsudok z februára 2017 bol na odvolanie sťažovateľa ako nepreskúmateľný zrušený. Preto k prietahom v konaní prispelo aj nesústredné konanie okresného súdu, ktorého následkom je to, že právoplatne nie je rozhodnutá vec, o ktorej sa koná od roku 2005 a v ktorej bolo v roku 2014 vyslovené porušenie základných práv sťažovateľa. Preto ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur. Vzhľadom na to, že aj napriek vysloveniu porušenia základných práv sťažovateľa v predchádzajúcom náleze, okresný súd konal znova tak, že jeho rozsudok musel byť krajským súdom zrušený, a s ohľadom na konanie sťažovateľa, ktoré prispelo k predĺženiu sporu, bolo sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie vo výške 1 500 eur s tým, že v prevyšujúcej časti jeho ústavnej sťažnosti vyhovené nebolo.

V.

11. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré vznikli zastúpením advokátom vo výške 781,57 eur určených podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná

sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu, ktorým je priemerná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2019 je 163,03 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 163,03), čo spolu s náhradou (2 x 9,80 eur) predstavuje 346,26 eur. V súvislosti s prípravou a prevzatím zastúpenia boli advokátovi sťažovateľa priznané aj náhrady za cestu z Košíc do Nitry a späť v súvislosti s naštudovaním spisu vo veci, v ktorej došlo k prieťahom v konaní, a to náhrada za stratu času podľa § 17 ods. 1 vyhlášky za 16 začatých polhodín strávených cestou motorovým vozidlom (16 x 16,33 eur = 261,28 eur), náhrada za cestu motorovým vozidlom vo výške 174,03 eur (náhrada za použitie motorového vozidla: 0,193 eur x 704 km = 135,87 eur a náhrada za pohonné hmoty pri priemernej spotrebe nafty 4,4 l x 704 km/100 km x priemerná cena nafty 1,232 eur = 38,16 eur).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu